

Homenatge a Joaquim Ruyra en el centenari de *Marines i boscatges* (1903-2003). —

El dia 3 de novembre de 2003 tingué lloc a l'IEC una jornada d'homenatge a Joaquim Ruyra, en complir-se cent anys de la publicació del seu recull central *Marines i boscatges*. La jornada és dividí en dues parts: un acte acadèmic, amb la presència de l'Hble. Sr. Josep Laporte, president de l'Institut d'Estudis Catalans, que s'inicià a primera hora de la tarda; i un espectacle teatral sobre narracions de Ruyra, que es representà al vespre.

Joan Martí i Castell, president de la Secció Filològica, obrí l'acte acadèmic, justificant l'homenatge no sols perquè Ruyra fou un membre actiu de l'Institut d'Estudis Catalans, sinó també perquè la seva aportació en la consolidació de la llengua catalana ha estat decisiva. «Aquest acte acadèmic —subratllà Martí— és més que un homenatge; vol ser un record d'agraïment a una contribució essencial per a la continuïtat de la nostra cultura, de la nostra llengua; del nostre poble, doncs». També prengueren la paraula August Bover, president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura (SCLL), i Núria Albó, vicepresidenta de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana: Bover expressà el goig de la SCLL com a promotora de l'acte i n'explicà el desplaçament i Albó saludà la iniciativa en nom del col·lectiu d'escriptors.

A continuació, Josep Moran, membre de la Secció Filològica de l'IEC i professor de la Universitat de Barcelona, va fer la seva intervenció: «A propòsit dels mots *Ruyra* i *tocom*». Sobre el cognom de l'escriptor, procedent d'un llinatge occità, *Reyre*, afirma que fou adaptat en *Ruyra*, nom freqüent a l'Empordà, on per cert sempre es pronuncia bisil·làbic amb accent a la *u*, i no pas trisil·làbic amb accent a la *i* com fan alguns barcelonins. Quant al polèmic *tocom*, condemnat per Moll i Coromines, explicà algunes circumstàncies que ajudaren a la confusió inicial.

Modest Prats, professor de la Universitat de Girona, tractà sobre «El naixement d'un narrador», des d'un rigorós plantejament que de seguida va captar l'interès del públic. Insistent en l'aspecte creatiu, Lluïsa Julià es referí a «El model literari de Joaquim Ruyra. Les relacions entre gramàtics i escriptors». Julià posà en relleu el procés de normativització de la llengua catalana, en el qual l'autor de *Marines i boscatges* va tenir un paper destacat. Segons ella Ruyra fou un escriptor d'avançada, de criteris moderns, que es plantejà la llengua des d'una perspectiva rigorosa.

Després d'un descans, la sessió continuà amb Mila Segarra, membre de la Societat Catalana de Llengua i Literatura i professora de la Universitat Autònoma de Barcelona, que tractà sobre «Joaquim Ruyra i l'Institut d'Estudis Catalans». Segons Segarra hi ha una sèrie d'estereotips sobre Ruyra, alguns difosos per grans escriptors (Carner, Pla, Ribà), els quals en donen una imatge distorsionada, que ella considera que cal superar. Després de consultar sis-centes noranta-tres actes de la Secció Filològica, Mila Segarra arriba a la conclusió que Ruyra va ser «un treballador incansable, disciplinat, complidor, bon col·laborador, un home no gens conflictiu (...), respectuós amb les idees dels altres i fidel al president de la Secció». Tot seguit, Carles Miralles, membre de la Secció Filològica i professor de la Universitat de Barcelona, féu la seva intervenció sobre «L'escriptura de Joaquim Ruyra». Partint de la base que l'escriptura d'aquest autor demana que el lector vegi, físicament i intel·lectualment, allò que Ruyra explica, és a dir *pinta*, com li agradava de dir, Miralles afirma: «El lector ha de veure el total, la pintura —totes les paraules, el que diuen—, però ha de fixar-se com ho expressen, amb quins matisos —ha d'estar atent als adjectius, diu—, i en la vividesa del conjunt, que Ruyra troba que són els verbs a particularment produir-la». El conferenciant es referí a diverses narracions per

a il·lustrar els seus raonaments i arribar a la següent conclusió: «L'eficàcia, tota moderna, de l'estil de Ruyra és indeslligable de la seva tendenciositat, o sigui, del sentit que qui narra vol que tingui allò que narra».

La cloenda de l'acte acadèmic fou a càrrec de Josep Laporte, president de l'Institut d'Estudis Catalans, el qual va insistir especialment en el significat de l'homenatge a un gran escriptor que fou, al mateix temps, un puntal de la institució en uns moments delicats de la seva consolidació.

La segona part de la Jornada, per raons d'infraestructura, es féu a la Sala Pere Coromines. Allà es representà l'espectacle *Un mar dins del calaix. Impressions de Joaquim Ruyra*, amb direcció de Teresa Vilardell, dramaturgia de Pep Paré —també membre de la SCLL—, interpretació de Fina Rius, vestuari de Montse Amenós, disseny de so de Ramon Ciércoles, il·luminació i so de Luque, i amb la col·laboració especial de Perejaume en el vestuari escenogràfic realitzat per Rui Alvez. L'obra és divideix en tres actes i el seu text són contes o fragments de narracions llargues de Ruyra: «Arquímedes», «Les senyorettes del mar», «En Garet de l'enramada» (fragments), «Fineta», «La Xucladora», «L'avís misteriós» i «L'últim vals».

L'espectacle es proposa de «servir els colors i la llum verbal de Ruyra», amb els tons i timbres equilibrats de la seva prosa», expliquen els seus promotors, i en aquest sentit el resultat fou plenament satisfactori i la proposta molt ben rebuda pel públic.[F. V.]